

 โรงพยาบาลนครพนม	
ระดับเอกสาร : ระเบียบปฏิบัติ (System Procedure) เลขที่ : PCT4-SP-012-00	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : แนวทางการดูแลผู้ป่วยทารกแรกเกิดในการถอดสายสวนหลอดเลือด UVC, UAC	วันที่ : 2 พ.ค. 2567
แผนก : กุมารเวชกรรม	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกแผนกที่เกี่ยวข้อง
ผู้จัดทำ : (นางสาวชรินทร์ พนาอรุณวงศ์) ตำแหน่ง นายแพทย์เชี่ยวชาญ ผู้ทบทวน : (นายจรัสธรรม ขันดี) ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการด้านการแพทย์	ผู้อนุมัติ : (นายณัฐพนธ์ ยุทธเกษมสันต์) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพนม

1. วัตถุประสงค์ :

1.1. เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยทารกแรกเกิดถอดสายสวน UVC, UAC

1.2. ผู้ป่วยปลอดภัยและไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนจากการใส่สายสวน UVC, UAC

2. ขอบข่าย : ระเบียบปฏิบัตินี้ใช้เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานนี้ใช้กับผู้ป่วยที่ต้องได้รับการถอดใส่สาย UVC, UAC ทุกราย เริ่มตั้งแต่รับคำสั่งการรักษาจนถึงลงบันทึกในเอกสารทางการพยาบาลรวมถึงการตรวจคุณภาพตามเครื่องชี้วัด

3. คำจำกัดความ :

3.1. UVC คือ การใส่อุปกรณ์การแพทย์ที่มีลักษณะเป็นสายสวนขนาดเล็กผ่านทางสายสะดือเพื่อเข้าสู่หลอดเลือดดำใหญ่ (Umbilical Vein Catheterization) โดยมีจุดประสงค์/ประโยชน์ของการทำหัตถการ เพื่อให้สารน้ำ อาหาร รวมทั้งยาที่มีความเข้มข้นสูง และเป็นช่องทางสำหรับการดูดเลือดส่งตรวจโดยทารกไม่ต้องเจ็บตัวบ่อยครั้ง

3.2. UAC คือ การใส่อุปกรณ์การแพทย์ที่มีลักษณะเป็นสายสวนขนาดเล็กผ่านทางสายสะดือเพื่อเข้าสู่หลอดเลือดแดงใหญ่ (Umbilical Artery Catheterization) โดยมีจุดประสงค์/ประโยชน์ของการทำหัตถการ เพื่อเป็นช่องทางสำหรับการดูดเลือดส่งตรวจโดยทารกไม่ต้องเจ็บตัวบ่อยครั้ง

4. เอกสารอ้างอิง :

Del Pino, M. T., Santos, E. G., Quintero, M. L. D., Murillo, B. M., Zamorano, J. A. M., Muñoz-Cobo, G. T., & Navarrocó, D. M. (2023). Steps to improve umbilical vein catheterization in neonatal care. *Anales de Pediatría (English Edition)*, 99(3), 155-161.

Goh, S. S. M., Kan, S. Y., Bharadwaj, S., & Poon, W. B. (2021). A review of umbilical venous catheter-related complications at a tertiary neonatal unit in Singapore. *Singapore medical journal*, 62(1), 29.

เรื่อง : แนวทางการดูแลผู้ป่วยทารกแรกเกิดในการถอดสายสวนหลอดเลือด UVC, UAC	หน้า : 2/3
ระดับเอกสาร : ระเบียบปฏิบัติ (System Procedure)	รหัสเอกสาร : PCT4-SP-012-00

Lewis K, Spirnak PW. Umbilical Vein Catheterization. [Updated 2023 Mar 27]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2023 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK549869/>

5. รายละเอียด : เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลในการช่วยแพทย์ถอด สาย UVC, UAC และเพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อน ดังนี้

วัตถุประสงค์การถอดใส่สายสายสะดือ

1. ผู้ป่วยที่มีปัญหาการอักเสบหรือติดเชื้อบริเวณสะดือหรือภายในช่องท้อง
2. Thrombotic หรือ embolic phenomenon
3. Hepatic necrosis เนื่องจากใส่สาย umbilical catheter เข้าไปใน portal system และ อาจทำให้เกิด portal hypertension ในภายหลังได้
4. หัวใจเต้นผิดจังหวะ เนื่องจากใส่สาย umbilical catheter ลึกเกินไปถึงหัวใจ
5. necrotizing enterocolitis โดยเฉพาะถ้าสาย umbilical venous catheter ใช้นานเกิน 24 ชั่วโมง

แนวทางในการถอดใส่สาย UVC, UAC

พิจารณาการถอดสาย UVC เมื่อสาย UVC ครบ 7 วัน และสาย UAC ครบ 5 วัน (UVC อยู่ได้นานถึง 14 วัน หากไม่มีภาวะแทรกซ้อนและถอดทันทีเมื่อพบมีการติดเชื้อ CABSII)

1. รับคำสั่งการรักษาของแพทย์
 - พยาบาลวิชาชีพ รับคำสั่งการรักษาจากแพทย์เป็นลายลักษณ์อักษร
2. อธิบายเหตุผลและขั้นตอน (กรณีมีญาติอยู่)
 - แพทย์และพยาบาลวิชาชีพ อธิบายให้ญาติของผู้ป่วยทราบถึงสาเหตุความจำเป็นและผลดี ผลเสียของการถอดสายสวนหลอดเลือดทางสะดือให้แก่ผู้ป่วย
3. ผู้ทำการถอดสายสวนประกอบด้วย แพทย์และพยาบาล
4. พยาบาลวิชาชีพ เตรียมอุปกรณ์ ประกอบด้วย
 - Set Dressing
 - น้ำยาทำความสะอาด 2% chlohexidine
 - ขวด Sterile
5. เตรียมผู้ป่วย
 - พยาบาลวิชาชีพ วางทารกใต้ radiant warmer จัดทารกให้อยู่ในท่านอนหงาย ตรึงทารกและขาทั้งสองข้างให้อยู่คงที่
 - แพทย์ ทำความสะอาดบริเวณสะดือและผิวหนังรอบๆด้วย 10% providine iodine ผสมกับ 0.9%

เรื่อง : แนวทางการดูแลผู้ป่วยทารกแรกเกิดในการถอดสายสวนหลอด เลือด UVC, UAC	หน้า : 3/3
ระดับเอกสาร : ระเบียบปฏิบัติ (System Procedure)	รหัสเอกสาร : PCT4-SP-012-00

NSS อัตราส่วน 1:1 (Preterm BW<1,000 gm) หรือใช้ 2% chlohexidine in 70% Alcohol

(Preterm,

Term BW>1,000 gm)

6. ปฏิบัติการถอดสาย UVC, UAC

- ทำการตรวจสอบว่าสายสวนแกะออกจากเทปขาว
- ทำการตรวจสอบว่ามีการเย็บของสายสวนหรือไม่ (หมายเหตุ : ห้ามใช้ของมีคม เช่น ใบมีด โดยเด็ดขาด กรณีจำเป็นต้องใช้ในการตัดไหมที่คล้องสายจะต้องเพิ่มความระมัดระวังโดยหันด้านที่มีคมออกจากตัวผู้ป่วย)

- ทำความสะอาดสะดือด้วย 2% chlorhexidine
- ถอดสายสวนออกช้าๆ โดยใช้เทคนิคปลดเชื้อ
- ตรวจสอบสายสวนเพื่อให้แน่ใจว่านำสายสวนออกมาครบถ้วนสมบูรณ์
- ส่งสายสวนตรวจเพาะเชื้อ
- ใช้ผ้าก๊อชกดเบา ๆ บริเวณสะดือเป็นเวลา 5 นาที เพื่อทำการหยุดเลือด
- ดูแลให้ผู้ป่วยนอนหงายเป็นเวลา 6 ชั่วโมงเพื่อสังเกตการหยุดไหลของเลือด พร้อมทั้งประเมิน

อาการแสดงถึงภาวะการติดเชื้อ ได้แก่ ซึม มีไข้ ตัวเย็น ท้องอืด อาเจียน สัญญาณชีพเปลี่ยนแปลง
รวบรวมข้อมูลและรายงานให้แพทย์ทราบ